

Socialudvalget
SOU alm. del - Bilag 126
Offentlig

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Ministeren
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

J.nr. 605-147

Dato: **15 DEC. 2004**

Resultat fra arbejdsgruppen om nye § 115 redegørelser mv.

I forlængelse af orienteringen d. 16. juni i år om udvikling af et nyt koncept for § 115 redegørelser om samarbejdet mellem kommuner og amter og de frivillige sociale organisationer følger her en orientering om resultatet af arbejdet.

En arbejdsgruppe med deltagelse af Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, de kommunale parter, Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt Socialministeriet har i efteråret udarbejdet en ramme for de kommende § 115 redegørelser, som fremgår af det vedlagte materiale. Arbejdsgruppen er nedsat som opfølgning på kommuneøkonomiforhandlingerne for 2005.

Hovedprincippet er, at hovedvægten i § 115 redegørelsen fremover lægges på en meget fleksibel temadel, som skal stille skarpt på forskellige muligheder og barrierer eller problemer i samarbejdet, og på hvordan man kan bringe samarbejdet videre. Formidlingen skal være kortfattet og så vidt muligt direkte anvendelig i det lokale arbejde med at udvikle samarbejdet. Temadelen giver mulighed for, at såvel den frivillige verden som kommuner og amter kan komme til orde.

Temaet fastlægges hvert år på baggrund af en drøftelse mellem Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, de kommunale parter og Socialministeriet. Der er endvidere mulighed for fra år til år at variere undersøgelsesmetoder og formidlingsform inden for den overordnede ramme, så redegørelsen hvert år bedst muligt kan bidrage til udviklingen af det lokale samarbejde.

Samtidig skal det som hidtil være muligt at følge udviklingen fra år til år i samarbejdsformer og § 115 støtte via gennemgående basisoplysninger, som indsamles via en årlig spørgeskemaundersøgelse til alle kommuner og amter med et antal faste spørgsmål.

Der er rettet henvendelse til Center for Frivilligt Socialt Arbejde mhp. udarbejdelse af en samlet redegørelse for 2003-2004. Dataindsamlingen påbe-

gyndes primo 2005. Ankestyrelsen vil efter planen stå for indsamlingen af spørgeskemadataene.

Arbejdsgruppen har indstillet, at temadelen i den kommende redegørelse skal belyse de tendenser til stagnation, der kunne konstateres i redegørelsen om § 115 samarbejdet for 2001-2002. Hypotesen er, at de fleste kommuner og amter efterhånden gør det, de skal efter § 115, men typisk ikke har planer om at udvikle samarbejdet væsentlig ud over de rammer, der er opstillet i lovgivningen.

Redegørelsens temadel skal bidrage til den fortsatte udvikling ved at formidle erfaringerne fra frivillige organisationer og kommuner i nogle af de kommuner, hvor man har et meget veludviklet samarbejde. Tilsvarende skal barriererne belyses i et udvalg af kommuner, hvor man ikke er kommet så langt, eller hvor udviklingen er gået i stå på et lavt niveau.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Jesper Brask Fischer

Ramme for kommende § 115 redegørelser

Baggrund

Dette notat beskriver rammerne for de årlige § 115 redegørelser om kommuner og amters samspil med de frivillige sociale organisationer. Rammerne er fastlagt i en arbejdsgruppe, der blev nedsat som opfølgning på kommuneøkonomi-forhandlingerne for 2005 med deltagelse af Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen, Københavns- og Frederiksberg kommuner, Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Socialministeriet.

Målgruppe og formidling

Redegørelserne har en bred målgruppe, som rummer aktører både på centralt og lokalt niveau, og både i den frivillige verden og i det offentlige. Der kan nævnes: Folketingets socialudvalg, Socialministeriet, Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, de kommunale parter, frivillige sociale organisationer, kommunale medarbejdere og politikere.

Redegørelsernes form skal være kortfattet og direkte, så den umiddelbart appellerer til travle læsere. Evt. kan der være tale om en kortfattet præsentation af centrale pointer, suppleret med uddybende bilag.

Redegørelsernes indhold

Fast årlig, landsdækkende spørgeskemaundersøgelse

Redegørelserne består af en årligt tilbagevendende spørgeskemaundersøgelse til alle landets kommuner og amter med en grundstamme af et begrænset antal spørgsmål, som gentages hvert år.

Formålet med denne del af undersøgelsen er at give et landsdækkende billede af udviklingen i samarbejdet og støtten over tid på relativt få hovedvariable.

Arbejdsgruppens beslutning om, hvilke årligt tilbagevendende spørgsmål, der som udgangspunkt skal indgå, fremgår af bilag 1.

Afreporteringen for denne del af undersøgelsen sker i en standardiseret form fra år til år, evt. i bilagsform, så man hurtigt kan danne sig et overblik over udviklingen, hvis man ønsker at følge området løbende.

Hvis der viser sig overraskende resultater i den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, kan der følges på op dem for at komme bag om årsagerne. Det kan fx ske ved telefonisk henvendelse til et mindre antal kommuner, der repræsenterer den nye tendens, for at få et bud på en forklaring.

Udviklingsorienteret tema

Redegørelsen skal endvidere hvert år gå i dybden med forskellige udvalgte problemstillinger.

Der skal udvælges temaer, og problemstillinger, der er væsentlige i forhold til udviklingen af samspillet, og hvor belysningen af temaet kan være med til at bringe samarbejdet videre.

Der er således vide rammer for valg af tema. Temaerne kan spænde fra problemstillinger i samspillet, der belyses med en analytisk / forskningsmæssig tilgang det ene år til en meget anvendelsesorienteret formidling af værktøjer og eksempler på best practice det næste.

Arbejdsgruppen har drøftet en række mulige temaer for kommende redegørelser jf. bilag 2.

Valget af metoder i redegørelserne skal ses i sammenhæng med de valgte temaer og den ønskede formidlingsform. Eksempler på metoder fremgår også af bilag 2

Fastlæggelse af temadelen

Temaet for redegørelsen besluttet på et møde med repræsentanter fra Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner samt Socialministeriet.

Gruppen kan vælge yderligere at inddrage nøglepersoner eller organisationer. Det kunne fx være en kommunal frivilligkoordinator eller en repræsentant for Socialchefforeningen.

Gruppen kan endvidere de enkelte år beslutte særlige aktiviteter som led i at indkredse redegørelsens tema., fx et miniseminar med kommunale praktikere og repræsentanter for frivillige sociale organisationer.

Mødet lægges i forlængelse af offentliggørelsen af § 115 redegørelsen for det forudgående år, så resultater fra denne kan indgå i grundlaget for beslutningen om temaet for det kommende års redegørelse.

Kommuner og amters bidrag

Ifølge § 115 stk. 4 fastlægger socialministeren retningslinjer for kommunens og amtskommunens indsendelse af redegørelser om den lokale udvikling i det frivillige sociale arbejde og retningslinjer for den centrale opfølgning. Retningslinjerne skal stå i retssikkerhedsbekendtgørelsen.

Arbejdsgruppens udkast til tekst om redegørelserne i bekendtgørelse fremgår af bilag 3.

BILAG 1

Socialministeriet
Socialpolitisk-Juridisk Center
J.nr. 605-147
ehs

27. november 2004

Faste årligt tilbagevendende spørgsmål til alle kommuner og amter til brug for § 115 redegørelsen

Skema I (Ét skema pr. kommune eller amt):

Baggrundsoplysninger:

- Amts/kommunenavn og amts/kommunekode
- Kontaktperson, telefonnummer og mailadresse

Spørgsmål om samspillet:

- Har amtet/kommunen en skriftlig frivilligpolitik? Hvornår er den udarbejdet/senest revideret? Hvem har haft indflydelse på frivilligpolitikens udformning?
- Hvordan har amtet/kommunen informeret offentligheden om muligheden for at søge § 115 midler?
- Har amtet/kommunen etableret et samarbejdsforum eller andre former for fast samarbejde med de frivillige foreninger/organisationer?
- Hvordan understøtter amtet/kommunen dialogen med den frivillige verden om vilkårene for § 115 samarbejdet? (Svaret skrives i et tekstfelt).
- Har amtet/kommunen udpeget en særlig kontaktperson til det frivillige sociale arbejde? (Evt. navn)
- Har amtet/kommunen eller andre udarbejdet en social vejviser over lokale frivillige foreninger/organisationer? (Der kan evt. spørges bredere til, hvordan amtet/kommunen får overblik over den lokale frivillige verden, hvis det kan omsættes i hensigtsmæssige svarkategorier)
- Har amtet/kommunen deltaget i et samarbejde med andre kommuner eller amter om § 115? (Der kan evt. spørges til indholdet i samarbejdet, fx gensidig inspiration eller samarbejde om støtte til foreninger, der opererer på tværs af kommunegrænser, hvis det kan omsættes i hensigtsmæssige svarkategorier).
- Hvordan ønskes samarbejdet udviklet og styrket de kommende to år? (spørgsmålet kan konstrueres med afkrydsningsmuligheder samt en "andet"-kategori, hvor kommuner/amter kan skrive en kort tekst)

Spørgsmål om støtten:

- Udbetalt støttebeløb til frivilligt socialt arbejde (jf. servicelovens § 115 – dvs. konto 5.08) i kr.? (tallet fortrykkes evt. fra de kommunale regnskaber)

- Har amtet/kommunen ydet andre former for støtte end en evt. kontaktperson og økonomisk støtte (lokaler, sekretariatsbistand, andet)?
- Har amtet/kommunen overført evt. uudnyttede midler fra 200X til 200X+1?
- Hvor mange helårspersoner/årsværk har amtet/kommunes medarbejdere brugt på det frivillige sociale arbejde? Et kvalificeret skøn er tilstrækkeligt.

Frivillige spørgsmål om støtten

- Udbetalt støttebeløb til frivilligt socialt arbejde (jf. servicelovens § 65 – dvs. konto 5.32.03, som også bruges til kontering af andre udgifter efter § 65 end de frivillige) Dette spørgsmål stilles ikke til amterne.
- Udbetalt støttebeløb til øvrige frivillige sociale aktiviteter

Skema II (Ét skema pr. støttebeløb):

Baggrundsoplysninger:

- Amts/kommunenavn og amts/kommunekode
- Kontaktperson, telefonnummer og mailadresse

Spørgsmål om støtten:

- Foreningens navn?
- Driftsoverenskomst eller lignende?
- Støttebeløbet i hele kroner?
- Målgruppe for den støttede aktivitet (8 svarkategorier)?
- Den støttede aktivitet (12 svarkategorier)

BILAG 2

Socialministeriet
Socialpolitisk-Juridisk Center
J.nr. 605-147
ehs

27. november 2004

Oversigt over forslag til temaer og metoder fra arbejdsgruppen

Arbejdsgruppen har fremført nogle overordnede, retningsgivende ønsker til den udviklings- og temaorienterede del:

- at man ser på, hvordan de frivillige kan komme mere til orde i den samlede redegørelse (fx hvordan redegørelserne kan bidrage til at tydeliggøre, hvad de frivillige kan/har at byde på)
- at der bliver sat fokus på, hvordan samspillet med og støtten til den frivillige indsats hænger sammen med kommunens/amtets plan for den sociale indsats i forhold til målgrupperne

Forslag til temaer og konkrete spørgsmål, bruttoliste

- stagnerer samspillet? (i dybden med konklusionerne fra 2001-2002-redegørelserne) hvor vil kommuner/amter og frivillige hen med samarbejdet?
- i redegørelsen for 2005 (hvor dataindsamlingen foregår primo 2006) kunne man undersøge, hvordan nogle af de nye kommuner har tænkt at gribe samspillet an – det kan både give nyttig viden og være med til at sætte tankerne i gang
- Hvordan udvikles nye frivillige initiativer? I mange mindre kommuner findes få frivillige organisationer. En udfordring til lokalsamfundet er, hvordan der skabes nye initiativer. Er det de eksisterende frivillige foreninger, der skal knopskyde med nye projekter, kan der skabes nyt i et samarbejde på tværs af foreninger? Kan en kommune eller et amt medvirke til gunstige vækstbetingelser for nye initiativer?
- rekruttering, fornyelse og udvikling i alderssammensætningen i de frivillige sociale aktiviteter (kunne være et spørgsmål, der især retter sig til den frivillige verden, men det kan også være et tema, kommuner/amter forholder sig strategisk til, fx i fordeling af støtten)
- hvordan arbejder de frivillige sociale organisationer med synliggørelse af, hvad de kan, og hvad de står for?
- forholdet mellem ”gengangere” og nye modtagere af § 115 støtte / ”tilsandingsproblematikken”
- hvad har kommuner og amter gjort for at komme i kontakt med de frivillige
- ”kommunal frivillighed” og frivillighed i kommunens eller amtets institutioner, fx frivillige på plejehjem eller ældrefrivillige i daginstitutioner

oner (hvor udbredt er det, indgår det i kommunens eller amtets frivilligpolitik, de frivilliges holdning til det mv.)

(Ovenstående temaer har ret forskellig bredde. Nogle kunne være undertemaer under en bredere problemstilling)

Forslag til metoder, bruttoliste

Der kan tænkes forskellige metoder, og der bør være plads til, at metoden kan indrettes efter den problemstilling. Eksempler på metoder:

- et særligt afsnit i spørgeskemaerne (dvs. kvantitativ belysning i alle kommuner)
- kvalitative metoder (interview med enkeltpersoner, interessenter, fokusgrupper i et lille udvalgt af kommuner og/eller amter osv.)
- konsulentfaglige metoder, fx til beskrivelser af best practice
- konstruktive beskrivelser med udgangspunkt i "gode" og "mindre gode" kommuner udvalgt på baggrund af spørgeskema-undersøgelsen. Det er vigtigt at beskrivelserne kommer bag om de lokale valg og vilkår, så der ikke bliver tale om en frugtesløs udhængning af enkelte kommuner.
- mere aktionsforskningsagtige metoder, der "ændrer virkeligheden, mens forskningen forgår"
- forhandlingsforløb eller dialog om det udvalgte tema med fælles udspil, der præsenteres i redegørelsen, mellem centrale aktører fra den frivillige og den kommunale og amtslige verden – som så efterfølgende præsenteres i årets redegørelse med anbefalinger.

BILAG 3

Socialministeriet
Socialpolitisk-Juridisk Center
J.nr. 605-147
ehs

27. november 2004

Arbejdsgruppens udkast til bekendtgørelsestekst

Kapitel XX

Det frivillige sociale område

§ X. Kommuner og amtskommuner skal afgive oplysninger om deres samarbejde med frivillige sociale organisationer og deres støtte til frivilligt socialt arbejde. Oplysningerne indberettes elektronisk en gang årligt inden den 1. april til Socialministeriet eller til den, som Socialministeriet udpeger.

Stk. 2. Socialministeren kan anmode udvalgte kommuner eller amtskommuner om at afgive supplerende oplysninger om indsatsen på særlige indsatsområder. De særlige indsatsområder udvælges af socialministeren efter drøftelse med de kommunale parter og Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde.

